

О.Хенри

КВАДРАТУРАТА НА КРЪГА
РАЗКАЗИ

София, 2020

Включените в сборника произведения са: *The Love-Philtre of Ikey Schoenstein; Witches' Loaves; Makes the Whole World Kin; A Cosmopolite in a Café; Springtime à la Carte; The Romance of a Busy Broker; Buried Treasure; The Enchanted Profile; The Shocks of Doom; A Retrieved Reformation; Squaring the circle; The Marionettes; The Caliph and the Cad; The Cop and the Anthem; Lost on Dress Parade; The Ransom of Mack; One Thousand Dollars; The Foreign Policy of Company 99; The Count and the Wedding Guest; Elsie in New York; A Ramble in Aphasia; The Venturers; The Gentle Grafter; The Furnished Room; The Ethics of Pig; After Twenty Years; Conscience in Art; The Ransom of Red Chief; The Skylight Room; The Ferry of Unfulfilment; A Chaparral Prince; The Pendulum; The Last Leaf; The Gift of the Magi.*

На корицата: портрет на О.Хенри, художник Петър Станимиров

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Огняна Иванова, подбор и превод, 2020

© Петър Станимиров, художник, 2020

© Издателство „Изток-Запад“, 2020

ISBN 978-619-01-0688-3

О.ХЕНРИ

КВАДРАТУРАТА НА КРЪГА

РАЗКАЗИ

Подбор и превод
Огняна Иванова

КОЛЕКЦИЯ „ВЪРХОВЕ“

1. ДЖЕЙМС ДЖОЙС	♦ Одисей
2. ХАНС ЯКОВ ГРИМЕЛСХАУЗЕН	♦ Приключенията на Симплицисимус
3. ДАНИЪЛ ДЕФО	♦ Робинзон Крузо
4. АРТЪР КОНАН ДОЙЛ	♦ Три романа с Шерлок Холмс
5. ДЖОНАТАН СУИФТ	♦ Пътешествията на Гъливер
6. ЧАРАС ДИКЕНС	♦ Големите надежди
7. ХЪРМАН МЕЛВИЛ	♦ Моби Дик
8. РОБЪРТ ЛУИС СТИВЪНСЪН	♦ Избрано
9. АЛФОНС ДОДЕ	♦ Дребосъчето
10. СТЕНДАЛ	♦ Червено и черно
11. АЛЕКСАНДЪР ДЮМА	♦ Граф Монте Кристо, т. 1 и 2
12. МАРК ТВЕН	♦ Принцът и просякът. Приключенията на Хъкълбери Фин
13. ЕДГАР АЛАН ПО	♦ Историята на Артър Гордън Пим
14. ЧАРАС ДИКЕНС	♦ Коледна песен
15. ДЖОВАНИ БОКАЧО	♦ Декамерон
16. ФРАНЦ КАФКА	♦ Процесът Присъдата. Новели и разкази
17. МИГЕЛ ДЕ СЕРВАНТЕС	♦ Знаменитият идалго дон Кихот де Ла Манча, т. 1 и 2
18. РОБЕРТ ЩИЛМАРК	♦ Наследникът от Калкута
19. НИКОЛАЙ ГОГОЛ	♦ Мъртви души Петербургски повести Из „Миргород“
20. ТОМАС ХАРДИ	♦ Усекски истории и други разкази
21. ГУСТАВ МАЙРИНК	♦ Голем. Белият доминиканец
22. ХАРИЕТ БИЧЪР СТОУ	♦ Чичо Томовата колиба
23. ЖУЛ ВЕРН	♦ Капитан Немо
24. ДЪНСЕЙНИ, ЛЪВКРАФТ, ХОДЖСЪН	♦ Бащите на ужаса
25. АНДРЕЙ ПЛАТОНОВ	♦ Избрано. Том 1
26. РОБЪРТ ХАУЪРД	♦ Конан. Том 1 и 2
27. АНТОАН ДЪО СЕНТ-ЕКЗЮПЕРИ	♦ Романи
28. БРАМ СТОКЪР	♦ Градината на злото
29. ЕДГАР РАЙС БЪРОУЗ	♦ Тарзан. Том 1
30. ВОКТОР ЮГО	♦ Човекът, който се смее
31. ШАРЛ ДЕ КОСТЕР	♦ Тил Уленшпигел
32. БРАТЯ ГРИМ	♦ Немски сказания
33. УИЛКИ КОЛИНС	♦ Жената в бяло
34. ЯН ПОТОЦКИ	♦ Ръкопис, намерен в Сарагоса
35. АЛЕКСАНДЪР ГРИН	♦ Тайнствени истории
36. УОШИНГТЪН ТЪРВИНГ	♦ Дяволът и Том Уокър
37. ХЕНРИ ДЖЕЙМС	♦ Портрет на една дама
38. О'ХЕНРИ	♦ Квадратурата на кръга

СЪДЪРЖАНИЕ

Любовният еликсир на Айки Шоенстайн.....	7
Хлябът на вещицата.....	13
Всички хора по света са братя.....	17
Космополит в бара.....	23
Пролет в менюто.....	29
Любовта на борсовия агент.....	35
Заровеното съкровище.....	39
Вълшебният профил.....	49
Ударите на събата.....	57
Отново преобразен.....	63
Квадратурата на кръга.....	71
Кукли на конци.....	77
Халифът и негодникът.....	91
Ченгето и църковният химн.....	95
Изгубени в парадния маскарад.....	103
Как откупих Мак.....	111

Хиляда долара.....	117
Външната политика на Пожарна команда №99.....	123
Графът и сватбеният гост.....	131
Елси в Ню Йорк.....	139
Разходка в страната на афазията.....	147
Търсачи на силни усещания.....	159
Благородният мошеник.....	171
Мебелираната стая.....	179
Свинска етика.....	187
След двайсет години.....	197
Съвестта в изкуството.....	201
Откуп за Вожда на червенокожите.....	207
Стая с прозорче на тавана.....	219
Фериботът на мечтите.....	227
Принцът на чапарала.....	233
Махалото.....	243
Последното листо.....	249
Даровете на вълхвите.....	255

ЛЮБОВНИЯТ ЕЛИКСИР НА АЙКИ ШОЕНСТАЙН

Дрогерия „Синя светлина“ са намира в центъра, между „Бауъри“ и „Първо авеню“, където разстоянието между две улици е най-малко. Според „Синя светлина“ фармацията не се занимава с разни боклуци, благоухания и сода със сладолед. Там хората търсят болкоуспокояващи, а не бонбони.

„Синя светлина“ се отнася презрително към пестящото труд изкуство на модерната фармация. В дрогерията сами разредят опиума, получават с филтриране свой собствен лауданум и камфоров опиа. И до ден днешен приготвят хапове на високата маса за лекарства по рецепта – правят ги на специална плоча, като разделят количеството с шпатула, омесват го с палец и показалец, наръсват отгоре магнезиев оксид и предлагат резултата в малки, кръгли картонени кутийки. Дрогерията е на тъгъл и наоколо се носят орляци от шумни деца с парцалена перушина, кандидати за успокоителните сиропи и дroupса за кашлица, които ги чакат вътре.

Нощем в „Синя светлина“ работеше Айки Шоенстайн, който беше в приятелски отношения с клиентите си. Така е в Ист Сайд, където сърцето на фармацията не е захаросано. Там фармацевтът е съветник, както и би трябвало да бъде; той е изповедник, консултант, знаещ и съпричастен мисионер и ментор, чиито умения са уважавани, окултната му мъдрост е почитана, макар често да изливат лекарството му в канавката, без да го употребят. Затова рогоподобният нос на Айки с очила на него и слабата, сведена под тежестта на знанията фигура, бяха добре познати в квартала на „Синя светлина“, а съветите и предупрежденията му се радваха на добър прием.

Айки живееше под наем, включващ закуска, при госпожа Ридъл, два плода по-нататък. Госпожа Ридъл имаше дъщеря на име Роузи. Сигурно се досещате, че е най-добре да карам направо: Айки обожаваше Роузи. Тя превръщаше мислите му в тинктура, беше съставният екстракт от всичко, което е химически чисто и вписано във фармакопеята; в една аптека нищо не може да се сравни с нея. Ала младият мъж беше стеснителен и надеждите му оставаха неразтворени в суспенсията от неговата назадничавост и страхове. В дрогерията той беше висше същество, спокойно съзнаваше, че притежава специални знания и важна личност, но навън се оказваше, че е едното нищо, чиито крака се подкосяват, липсва му въображение и ватманите го проклинат, а по дрехите му има петна от химикали и са вмирисани на сокотранско алое и валериана с амониев бромид.

Мухата в мехлема на Айки (добре звучи, макар и образно казано) беше Макгауан Якия.

Господин Макгауан също се опитваше да улавя радостните усмивки, които Роузи раздаваше. Но той не се намираще в полето извън бейзболното игрище; улавяше ги веднага, щом ги запратеше бухалката. Същевременно беше приятел и клиент на Айки и често се отбиваше в „Синя светлина“, за да му сложи фармацевтът йод на някое ожулване или лейкопласт на рана след приятно прекарана вечер на „Бауъри“.

И този път Макгауан влезе, бавно и тихо както обикновено, настани се на една табуретка – миловиден, голобрад, упорит, непоколебим и добронамерен – и когато приятелят му донесе хаванчето и седна срещу него да стрива на прах гума арабика, каза:

– Айки, добре ме чуй. Трябва ми някакво упойващо средство. Дано можеш да ми предложиш нещо такова.

Айки го огледа да види дали по Якия няма обичайните следи от някакъв конфликт, но не откри нищо такова.

– Свали си палтото – нареди му той. – Вече се досещам, че са те намушкали с нож в ребрата. Колко пъти ти казах, че тия жабари ще ти видят сметката!

Господин Макгауан се усмихна.

– Не са те. Изобщо не са жабарите. Обаче ти постави правилната диагноза: под дрехата съм ранен, близо до ребрата. Да знаеш, Айки, че двамата с Роузи вечерта ще избягаме и ще се оженим.

Показалецът на лявата ръка на Айки се вкопчи в края на хаванчето, за да го задържи. Без да се усети, мъжът удари непривично силно с чукалото. Междувременно усмивката на Макгауан бе заменена от мрачно, смутено изражение.

– Ще стане, ако на Роузи не ѝ хрумне друго, когато настъпи моментът. От две седмици подготвяме бягството. Един ден казва, че ще го направи, после същата вечер заявява, че няма да го направи. Постигнахме съгласие да е днес вечерта и Роузи не промени решението си цели два дни. Обаче дотогава има още време и се страхувам, че когато ножът опре до кокъла, тя ще се откаже.

– Спомена, че търсиш някакво упойващо средство – напомни му Айки.

Макгауан изглеждаше обезпокоен и разтревожен – състояние, противоположно на обичайното му разположение на духа. Направи на тръбичка една рецепта и се съсредоточи, за да я увие внимателно около пръста си, а после каза:

– За нищо на света не искам нещо да се обърка и планът да се провали. Пригответе съм вече в Харлем малък апартамент, с хризантеми на масата и чайник с вода, на която остава само да заври. Уговорих също и един свещеник да ни чака в дома си в девет и половина. Трябва да стане. Стига Роузи отново да не се отметне!

Господин Макгауан каза това и замълча, станал жертва на своите съмнения.

– Все пак не разбирам – обади се Айки – защо са ти притрябвали билки, нито какво бих могъл да направя аз по въпроса.

– Старият Ридъл никак не ме харесва – обясни му притесненият ухажор, твърдо решил да изреди доводите си. – Цяла седмица не позволява на Роузи да се види с мен извън къщи. Ако не искаха да ме задържат като квартирант, отдавна щяха да са ме изгонили. А аз печеля по 20 долара на седмица, така че Роузи никога няма да съжалява, че е избягала от домашното огнище с Якия.

– Извинявай, Макгауан – рече Айки, – трябва да изпълня една рецепта, че клиентът скоро ще дойде.

– Я ми кажи – стрелна го с поглед другият... – Кажи ми, Айки, нямаш ли някаква билка, някакво прахче, което да накара едно момиче да те хареса много, ако го изпие?

Горната устна на Айки, притежаващ по-висши знания, презрително се изви, ала преди да отговори, Макгауан продължи:

– Тим Лейси ми каза, че веднъж взел такова прахче от някакъв мошеник, представящ се за доктор, и го сипал в содата на приятелката си. От първия

път още тя сметнала, че той е върхът, а другите не струват пукната пара. След по-малко от две седмици се оженили.

Силен и простодушен беше Макгауан Якия. Човек, който се ориентираше по-добре от Айки, можеше да види, че грубата му рамка е изработена с фини жици. Като способен генерал, който се готви да навлезе във вражеска територия, той се мъчеше да защити всяка своя позиция от възможен провал.

– Мислех си – продължи с надежда Якия, – че ако и аз имам такова прахче и го дам на Роузи, когато я видя на вечеря днес, хапчето може да я окуражи и да ѝ попречи да се откаже от предложението ми да избягаме. Допускам, че няма да има нужда от някой, който да я отведе насила, обаче жените се съгласяват повече с приказките на тренъора, отколкото с участието си в играта. Ако прахчето действа поне два часа, ще свърши работа.

– Кога трябва да стане тая глупост с бягството? – попита Айки.

– В девет – отвърна господин Макгауан. – Вечерята е в седем. В осем Роузи ще си легне „с главоболие“. В девет старият Парвензано ще ме преведе през задния двор. Ридъл му е съсед, а на стобора липсва една дъска. Ще заста на под прозорците и ще помогна на Роузи да слезе по стълбата, предвидена за случай на пожар. Трябва да сме готови рано заради свещеника. Ще е просто като фасул, стига Роузи да не се уплаши, когато съдията махне със знаменцето за началото на мача. Ще ми приготвиш ли едно от тия прахчета, Айки?

Айки Шоенстайн бавно потърка носа си и каза:

– Яки, с такива хапчета фармацевтите трябва много да внимават. От познатите ми само на теб бих имал доверие да дам такъв прах. Ще го приготвя, както искаш, и ти ще видиш, че ще накара Роза да мисли за тебе.

И Айки отиде на масата за приготвяне на лекарства по рецепта. Стри на прах две разтворими хапчета, всяко от които съдържаеше милиграм и нещо морфин. Добави малко лактоза, за да увеличи обема, и уви внимателно сместа в бяло листче. Изпито от възрастен, лекарството щеше да осигури няколко часа дълбок сън без опасност за спящия. Връчи прахчето на Макгауан Якия и му поръча по възможност да го сипе в течност, за което нашият *Лохинвар** на Задния двор сърдечно му благодари.

---

* Влюбен рицар от едноименното стихотворение на Уолтър Скот. (Всички бележки под линия са на преводача.)

Дълбокият смисъл на предприетото от Айки ще стане ясно, когато разкажа за следващия му ход. Фармацевтът прати при господин Ридъл човек, който му съобщи за плановете на Макгауан да избяга с Роузи. Господин Ридъл беше солиден мъж, врял и кипял, и непредвидим в действията си.

– Много съм ти задължен! – бе казал той в отговор на мъжа. – Виж го ти ирландския безделник! Моята стая е точно над стаята на Роузи. Ще се кача там след вечеря, ще заредя пушката и ще чакам. Ако дойде през задния двор, ще си тръгне с линейка вместо със сватбена кола!

При положение че Роузи щеше да спи дълбоко в прегръдките на Морфей, а кръвожадният ѝ баща да чака, предупреден и въоръжен, Айки имаше чувството, че на съперника му предстоят известни неудобства.

Цяла нощ стоя на работното си място в дрогерия „Синя светлина“ с надеждата да чуе за трагедията, но нищо не стигна до него.

В осем сутринта се появи дневният фармацевт и Айки се накани бързо да отиде при господин Ридъл, за да научи как е приключило всичко. И не щеш ли, тъкмо когато излезе от дрогерията, не друг, а Макгауан Якия скочи от един трамвай и му стисна ръката. С победоносна усмивка на лицето, поруменял от радост.

– Победих! – каза му той ухилен, като че беше водил битка на Елисейските полета. – Роузи точно на секундата слезе по пожарната стълба и бяхме при свещеника малко след девет и половина. Сега е в апартамента ни. Сутринта опържи яйца по синьо кимоно. Боже, какъв късмет имам! Трябва да се отбиеш някой ден, Айки, да хапнем заедно. Работя близо до моста, натам съм се запътил сега.

– А... прах... прахчето? – попита Айки, заеквайки.

– Дето ми даде ли? – ухили се още по-широко Якия. – Ето какво се случи. Като седнахме снощи да вечеряме, погледнах Роузи и си казах: „Яки, ако ще вземаш това момиче, вземи го честно, не прави разни фокуси, защото е от добро семейство.“ А прахчето ми беше в джоба. После очите ми се спряха на друг от присъстващите, за когото си казах, че не изпитва истински добри чувства към бъдещия си зет, така че изчаках удобен момент и сипах прахчето в кафето на стария Ридъл. Това стана.